

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Brevis Et Vtilis Commentarivs In Priorem Epistolam Pauli
ad Corinthios, & in aliquot capita secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 2618

Si nos ipsos iudicaremus, non iudicaremur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36296

I. EPISTOLA AD

& mutatur in Idolum. Propter hæc horrenda peccata, multis ingentibus calamitatibus, bellis & uastationibus totæ gentes puniuntur, & hi qui non agunt poenitentiam, opprimuntur æternis poenis. Quomus autem Filium Dei Dominum nostrum Iesum Christum, ut Ecclesiam suam liberet ab omnibus erroribus & Idolis, lumen ueritatis, ueram inuocationem, & ueros cultus accendat.

εἰ ᾧ ἑαυτὸς διεκρίνομεθα, οὐκ ἔτι
ἐκρινόμεθα.

*Si nos ipsos indicaremus, non
iudicaremur.*

Hanc sententiam Monachi ad satisfactiones transtulerunt. Sed manifestatio concio est de tota poenitentia. Simul culpa & poena æterna propter Filium Dei Gratis remittuntur, iuxta illud: O mors ero mors tua, & pestis tua o inferne. Item Qui credit in Filium, habet uitam æternam.

Deinde uerum & hoc est, præsentia poenas propter totam poenitentiam mitigari uel tolli, ut testatur historia Iona.

Esaiæ i. cap. dicitur: Si peccata uestra fuerint ut coccinum, eritis candidi, sicut nix. Cum enim uelit Deus in hac uita, quantum ærumnosa, seruare Ecclesiam, mitigat poenas, ut aliqui homines sint superstitēs, conseruetur generatio & educatio sobolis, & ministerium Euangelij publicum, & sint Ecclesie hospitia, politia, & œconomia. Et sciamus propter hunc finem mitigari poenas, ne Ecclesia funditus in hac uita deleatur. Et hunc finem intuentes, petamus mitigationem, sicut precatur Ecclesia in Psalmo: Non nobis Domine non nobis, sed nomini tuo da gloriam, Non mortui laudabunt te Domine.

Deinde Paulus generalem doctrinam de afflictionibus tradit: Cum iudicamur, a Domino corripimur, ne cum hoc mundo damnemur. In Ecclesia necesse est scire causas, quare natura humana, cum antecellat omnibus animantibus, subiecta sit morti & tantis ærumnis, ac deinde, quare hæc pars, quæ est Ecclesia Dei, magis etiam onerata sit.

Philosophi dicunt, mala quædam oriari a materia, quædam a nostris erroribus & uoluntatibus. Hi loquuntur de propin-

K 2 quis

I. EPISTOLA AD

quīs causis. Sed cur materia hominis obnoxia est corruptioni? Cur tanta caligo in mente humana? cur in uoluntatibus & corde tanta contumacia est? Hic principalem causam sola uox Dei in Ecclesia monstrat, quæ narrat peccatum esse causam mortis & aliarum miseriarum in toto genere humano, ut in Genesi scriptum est. Et Paulus inquit, Per peccatum mors.

Præterea cum Deus uelit in Ecclesia conspici suam iram aduersus peccata, & uelit nos commonefieri de pœnitentia, & de promissionibus, magis etiã exortat Ecclesiam. Et sunt aliæ plures causæ, quæ suo loco recitantur. Communissima est autem hæc, quam Paulus hoc loco recitat, de qua & Psal: loquitur: Bonum mihi, quod humiliasti me, ut discam iustificationes tuas. Ex his fontibus sumuntur præcipuæ consolationes, de quibus alibi copiosius dicitur. Hic tantum adscribam collationem Philosophicarum consolationum, & Christianarum, quam habere in conspectu utile est.

Philosophicarum consolationum loci sunt quinque.

I. Necessitas.

II. Vis

- II. Virtus anteferenda dolori.
 III. Bona conscientia.
 IIII. Exempla.
 V. Causæ finales.

Primus locus est necessitas. Cum .n. mutari malum non potest, frustra auge- mus dolorem repugnando, sicut dicitur: *μη πρὸς κέντρα λατρίαν.*

Secundus, quia ratio & lex naturæ iubent anteferre uirtutem dolori, Non fa- ciamus aliquid inhonestè, fracti dolore, ut Cato iniustè facit, quod sibi mortem con- sciscit propter dolorem.

Tertius, magna leuatio est bona con- scientia, ut dicitur. Est aliquid magnis cri- men abesse malis, quia minus dolent Pa- lamedes, Socrates, Camillus & similes, quia conscientia non est saucia. Econtra ludas & similes magis dolent, quia intus & foris cruciantur, & conscientia Erinnyes multo maiores cruciatus afferunt, quam ulla externa corporis laceratio.

Quartus, Exempla ideo utcunq; le- niunt dolorem, quia honestorum tristes casus ostendunt, ipsam calamitatem non esse turpitudinem. Feruntur autem facili-

K 3 us ea,

I. EPISTOLA AD

us ea, quæ uidentur esse sine turpitudine, ut facilius fert exilium Cicero, quia scit in eadem republica antea uiros optimos expulso esse, ut Camillum, Rutilium, alios etiam interfectos, ut Antonium oratorem & alios.

Quintus, Causa finalis bona minuit dolorem, ut quando alijs prodest nostra calamitas, ut Codrus oppetit mortem pro patria.

Hæ consolationes, etsi utcunq; delinunt animos, tamen relinquunt eos in morte, nec ostendunt uitam & liberationem ex miserijs. Ideo his languidis consolationibus opponantur Christianæ, quarum loci aliqui sumpti ex Lege Dei congruunt cum Philosophicis, sed aliqui sunt proprij Euangelij.

Primus est, Necessitas, uidelicet Lex Dei, quæ sanxit poenas. Ideo etiam dictum est, Humiliamini sub potenti manu Dei.

Secundus, Virtus anteferenda dolori. Sumitur & hæc consolatio ex lege, quia lex diuina præcipit, ne fracti dolore contra iusticiam faciamus, ut Cato uiolauit legem: Non occidas.

Tertius,

Tertius, Bona conscientia. Sumitur & hic locus ex lege diuina, quia & Lex diuina præcipit dolorem propter scelera, & de bona Conscientia scriptum est: *Secura mens iuge conuiuium.*

Quartus, agnitio misericordiae, & præsentiae Dei, & auxiliij diuini. Hæc consolatio propria est Euangelij, in quo certum est promissam esse remissionem peccatorum & pœnæ æternæ, & auxiliū Dei in hac uita. Dauid pulsus in exilium meminit sui lapsus, sed tamen sustentat se, & acquiescit in Deo, quia scit sibi remitti peccata & pœnas æternas. Scit se à Deo receptum esse, & se à Deo exaudiri iam & protegi, Sicut Esaias inquit: *Deus habitans cum contrito & humiliato Spiritu, ut uiuificet Spiritum humilium.* Præcipuam oportet esse hanc consolationem in omni dolore, ut rectè instituti in Euangelio norunt.

Quintus, Spes liberationis aut mitigationis, & tandem æternæ salutis. Hæc consolatio cum proxima coniuncta est. Cum corda erecta remissione peccatorum acquiescunt in Deo, & certò statuunt, se exaudiri à Deo, norunt iam promissam esse

K 4 se libera -

L. EPISTOLA AD

se liberationem ab æterna morte, sciunt etiam Deum uelle in præsentia opem ferre, & uel prorsus tollere ærumnas, uel mitigare. Hæ duæ consolationes uerè superant dolorem, quia donec mens tantum intuetur ærumnas & mortem seu interitum, uincit dolor. Sed quando obiectum est res bona, uidelicet Deus propitius, & uolens opem ferre, & mitigare præsentis miserias & tandem liberare ab omnibus malis: Hoc obiectum, quod est res bona, causa est gaudij. Tunc igitur uincitur dolor, cum hæc bona obiecta mens intuetur. Iob uincit dolores suos, quia scit propositam esse ultimam liberationem, sicut inquit: Etiam occidet me, tamen sperabo in eo, & tamen expectat in præsentia quoque mitigationem. Palamedes, Socrates, etsi minus dolent, quia conscientia non est sauciata, tamen nihil nisi interitum cernunt. Sed Baptistæ, Stephanus intuentur uenturam uitam in dulcissima consuetudine æternæ Ecclesiæ. Hoc bonum spe iam possident. Et spes læticiæ causa est. Sicut in uersu de Stephano dicitur:

Ibat ouans animis, & spe sua damna leuabat.
 Id est, lætus, & quia libenter Deo obediebat, & quia iam spe Ecclesiæ cœlestis ciuis erat.

S
 magi
 nicos
 Quan
 rum i
 tam e
 filius
 clesiæ
 confi
 uelin
 afflic
 aqua
 bis n
 bel,
 Prop
 neri
 est, &
 inde
 nae
 liur
 às t
 tati
 cur
 cor
 nis
 cor

Sextus, Exempla in Ecclesia etiam magis leniunt dolorem, quàm apud Ethnicos, quia in Ecclesia causæ notæ sunt, Quare subiecta sit cruci, et scimus non tantum interitum sed liberationem propositam esse. Et exempla sunt illustriora. Cum filius Dei, cum alia præcipua membra Ecclesiæ sustinuerint ingentes ærumnas certo consilio Dei, quod Ecclesiæ ostendit, non uelimus nos seiungi à reliqua societate in afflictionibus & liberationibus. Et inæqualitas ac superbia esset, si uellemus nobis melius esse, quam filio Dei, quam Abel, Ieremiæ, Baptistæ & similibus.

Et hic causæ afflictionum notæ sint. Propter peccatum nobiscum nascens generi humano uniuersaliter mors imposita est, & morbi & aliæ multæ ærumnæ. Deinde singulares afflictiones, sunt aliàs pœnæ certorum delictorum, ut Dauidis exilium, aliàs exercitia, ut carcer Ioseph, aliàs testimonia confessionis & immortalitatis, ut neces Abel, Baptistæ, Stephani. Et cum exempla nobis proponimus simul considerandæ sunt causæ. Vt in alijs doctrinis non satis est exempla intueri, sed etiam considerari oportet exemplorum rationes

I. EPISTOLA AD

& discrimina. Et de exemplis recte accom-
modatis dici potest illud uetus dictum:
κοινὸν ναυάγιον πᾶσι πῆλα μύησιον.

Septimus, Causæ finales. Commu-
nissima causa finalis hæc est: Bonum mihi
quod humiliasti me, ut discerem iustifi-
cationes tuas. Affligit Deus non ut pe-
dat, sed ut uel retrahat homines ad peni-
tentiam, ut affliguntur Dauid, Olias, Ma-
nasses: uel exerceat & confirmet suos, ut
affliguntur Ioseph, Daniel & similes. Et
Paulus huius causæ mentionem facit hoc
loco: Cum iudicamur, à Domino corri-
pimur, ne cum hoc mundo damnemur.

Sunt & in Ecclesia aliæ causæ, de quibus
iam dixi.

Lenitur etiam dolor, quando nostra
confessione scimus alios confirmari, de qua
causa loquitur Paulus ad Philippenses 2.
cum inquit, se lætari, quod immoletur, ut
ipsi in sacrificio & ministerio fidei confir-
mentur. Hæc breuis admonitio de col-
latione consolationum, aliquid lucis ad-

fert huic loco Pauli. Et lectores men-
te intueantur ea, quæ de cruce
alibi copiosius di-
cuntur.

CA.